

ת"פ 7755/02/22 - מדינת ישראל נגד אבי שרהשר

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 7755-02-22 מדינת ישראל נ' שרהשר(עציר)

בפני	כבוד השופטת טל לחיאני שהם
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	ע"י ב"כ עוה"ד חיים שוויצר
נאשם	אבי שרהשר
	ע"י ב"כ עוה"ד ליאור חיימוביץ

החלטה

לפניי בקשת הנאשם, באמצעות בא כוחו, להעדיף את המלצת חוות דעת ההגנה על פני המלצת שירות המבחן, וכפועל יוצא מכך - לאפשר לנאשם להתחיל בתהליכי קבלה לחלופת מעצר במסגרת קהילה טיפולית סגורה.

כללי

1. הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון בביצוע 2 עבירות שוד לפי סעיף 402 (ב) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 לצד עבירות של נהיגה ללא רישיון וללא ביטוח.

מכתב האישום עולה כי ביום 21/01/22 ביצע הנאשם שני מעשי שוד תוך שימוש בסכין -

בשעה 14:12 או בסמוך לכך נכנס לקיוסק בעיר נתיבות כשבאמתחתו סכין מטבח וכשהוא לבוש מסיכת סקי שחורה וכפפות, ונושא עמו תיק ספורט גדול.

באותן הנסיבות ניגש הנאשם לדלפק הקיוסק, התקרב למוכר במקום, שלף את הסכין והפנה אותו לעבר המוכר תוך שאמר: "תקשיב, עכשיו את כל הכסף, מה שיש לך בקופה, או שאני פוגע בך".

בעודו אוחז בסכין, נכנס הנאשם לתוך הדלפק והורה למוכר לפתוח את מגירת הכסף בקופה. המוכר החל למסור לנאשם שטרות כסף משתי הקופות בעוד הנאשם אוסף קופסאות סיגריות לתיק וכן את יתרת המזומנים שנותרו בקופות.

במקביל למתואר, הורה הנאשם לנוכחים שלא לעזוב את המקום, ונמלט מהחנות כשבתיקו 20 קופסאות סיגריות, וכ- 3500 ₪ במזומן.

משיצא הנאשם מהקיוסק, הוא עלה על טרמפ מזדמן שנסע לכיוון המושב יושביה, וזאת כשהוא מחזיק באמתחתו את התיק והסכין. משהגיעו למושב יושביה עצר הנהג את הרכב כדי לאפשר לנאשם לרדת ממנו.

בשלב זה, פנה הנאשם אל הנהג ואמר לו כי אינו רוצה להזיק לו ואז הוציא את הסכין והורה לו לצאת מהרכב ולהשאיר את הטלפון הנייד ברכב. בשל כך, הנהג נס מהמקום.

מיד ובסמוך החל הנאשם לנהוג ברכב, וזאת מבלי שיש בידו רישיון נהיגה. במהלך הנסיעה וטרם השעה 15:57, לקח הנאשם לידיו סך של 17,500 ₪ אותו החזיק הנהג בתא הסמוך למושב הנהג ברכבו.

משהגיע הנאשם לתחנת דלק פז בצומת סילבר, עלה על המדרכה ופגע בצינור כיבוי אש, תוך ששרט אף את גחון הרכב. הנאשם, אשר התנהג בצורה מחשידה, משך תשומת לב הנוכחים במקום אשר הזעיקו כוחות משטרה.

הנאשם נעצר במקום כשבמעילו ועל גופו נתפס סך של 21,472 ₪.

בטרם טיעון לעונש הופנה הנאשם לקבלת תסקיר שירות המבחן. במקביל, ביקשה ההגנה להגיש חוות דעת מטעמה.

חוות הדעת

2. תסקיר שירות המבחן מיום 27/06/22 פירט בהרחבה את נסיבותיו האישיות של הנאשם, סקר את ניסיונות הטיפול בו, העריך את גורמי הסיכוי אל מול גורמי הסיכון ובסופו של יום העריך כי מסוכנותו של הנאשם גבוהה וכי אין מקום במקרה זה לבוא בהמלצה טיפולית.

אציין בקצרה כי מדובר בנאשם כבן 49, גרוש ואב לשתיים, המגיע מרקע משפחתי מורכב שמגיל צעיר החל לצרוך סמים והסתבך בפלילים.

לנאשם גיליון רישום פלילי מכביד הכולל 22 הרשעות קודמות באינספור עבירות בגין ריצה עונשי מאסר רבים וממושכים. לדבריו, נהג לבצע עבירות רכוש על מנת לממן את הסמים ולבצע עבירות אלימות תחת השפעתם.

משנת 2008 הופנה הנאשם מספר פעמים להליכי גמילה אשר לא מנעו המשך שימוש בסם וביצוע עבירות.

בשנת 2008 היה הנאשם משולב באגף טיפולי בכלא "חרמון". אז התרשמו גורמי הטיפול מאדם בעל דפוסי עבריינות מושרשים אשר כלל לא ברור אם תהליך טיפולי ארוך טווח ואינטנסיבי עשוי לשנות את אורחות חייו. עד שנת 2010 היה הנאשם משולב בתוכנית טיפול בכלא (למעט תקופה בה מעד בזמן חופשה).

לאחר השחרור הקים הנאשם משפחה, עבד ושולב בקבוצה טיפולית. על אף האמור, לאחר שנה חזר לעשות שימוש בסם.

בשנת 2014 הופנה הנאשם פעם נוספת לשירות המבחן במסגרת הליך מעצר. הנאשם ביקש להשתלב בקהילה טיפולית לגמילה מסמים כחלופה למעצרו, אך מאחר וסברו כי יש לבחון תחילה את יכולתו להתמיד בהליך גמילה - הופנה הנאשם לפרויקט הכנה לגמילה המתקיים בבית המעצר. הנאשם שולב בטיפול ולא הומלץ על שחרורו ממעצר.

בהמשך למתואר, בשנת הופנה הנאשם שוב בשנת 2018 במסגרת הליך מעצר בבית המשפט המחוזי בבאר שבע בגין עבירות של שוד מזוין ועבירות של נהיגה ללא רישיון וביטוח. גם אז התרשמו גורמי הטיפול מרמת סיכון גבוהה בהעדר

שילוב בטיפול, אך גם מבשלות רגשית לטיפול והנאשם שולב בקהילה טיפולית "אילנות" - מסגרת בה טופל במשך עשרה חודשים.

גורמי הטיפול בקהילה דיווחו על שיתוף פעולה של הנאשם במסגרת ההליך וכי הנאשם מגלה מוטיבציה כנה לשינוי אורחות חייו.

על אף האמור, לאחר עשרה חודשי טיפול, בעקבות משבר משפחתי, הנאשם לא שב מדיון בבית המשפט למסגרת, נסע לביתו ועשה שימוש בסמים.

גורמי הטיפול התרשמו מאדם מורכב אשר מחד גיסא מבקש בכנות לשנות אורחות חייו, אך מאידך גיסא מבטא קושי לוותר על דפוסי התנהגות השוליים והשימוש בסמים, וקושי ביישום כלים פרקטיים שלמד בטיפול. משכך, הומלץ, בין היתר, על הטלת מאסר בפועל.

במסגרת המאסר שהוטל עליו המשיך הנאשם בהליך גמילה בין כותלי בית הסוהר ואף שמר על ניקיון מסם במשך כשנה מהשחרור, תוך שנעזר בגורמי הטיפול בקהילה לאחר שפנה מיוזמתו לרש"א עם שחרורו.

על אף האמור, לאחר פטירת אמו ואיבוד הזכויות על דירת "עמיגור" בה התגורר - שב הנאשם לדפוסי ההתמודדות המוכרים לו ושב לצרוך סם.

ימים ספורים טרם מעצרו אף פנה הנאשם לאשפוזית פרטית, אך עזב את המסגרת לאחר יומיים בלבד בשל הקושי להתמודד עם תסמיני הגמילה.

הנאשם לקח אחריות על מעשיו, טען כי בוצעו תחת השפעת סמים, הביע צער עליהם וגילה אמפתיה לקורבנות העבירה. עוד שיתף הנאשם כי בעבר הגיע עם מוטיבציה נמוכה לשינוי במסגרות הטיפול בהם שולב, וכי נהג באופן מניפולטיבי וללא מאמצים אותנטיים מצדו, ומשכך ניסיונות טיפול אלה כשלו.

עם מעצרו החל הליך חזר בתשובה אשר לטענתו מעניק לו כוחות ומשמעות, ואכן הנאשם שולב באגף תורני, שומר על סדר יום, נמנע מבעיות משמעת ומוסר בדיקות שתן נקיות. עם זאת, לא הביע מוטיבציה להשתלב בתכנית הכנה לגמילה, ואך הביע רצון להשתלב בקהילה טיפולית סגורה מחוץ לכותלי הכלא.

שירות המבחן, כאמור, לקח בחשבון את רמת הסיכון הגבוהה הנשקפת מהנאשם, דפוסי התנהגות מושרשים, מאפייני אישיותו, ניסיון העבר והספק באשר ליכולתו להתחייב כיום לטיפול - וסבר כי אין מקום לשלב הנאשם בתוכנית טיפולית מחוץ לכותלי בית הסוהר ויש לשקול לשלבו בהליך שכזה במהלך תקופת מאסרו.

3. במקביל, הוגשה חוות דעת מטעם ההגנה אשר אף היא סקרה את הרקע המשפחתי והאישי של הנאשם, כמפורט לעיל. עורכת חוות הדעת סברה כי שילוב מצוקות החיים לצד החשיפה לעולם הפשע הובילה את הנאשם, מגיל צעיר, לשימוש בסם כ"טיפול עצמי" מהיר וזמין, דבר אשר השפיע על גיבוש הזהות ומנגנוני ההתמודדות של הנאשם כאדם בוגר, וכן הוביל לפיתוח מנגנוני התמודדות של הרס עצמי (בשימוש בסמים) והחצנת תוקפנות (התנהגות עבריינית).

עורכת חוות הדעת התרשמה מאדם בעל קווי אישיות בהם קיימת חרדה קיומית עצומה, תחושה של חוסר יכולת

ומסוגלות וחוסר ערך עצמי. אורח החיים העברייני והשימוש בסמים אפשרו הדחקת המטענים הרגשיים, ואת הצורך להתמודד עם דרישות המציאות.

עורכת חוות הדעת ראתה את השלבים השונים של הטיפול שעבר הנאשם מאז שנת 2004, עם מות אחיו ממנת יתר, עת החל לערוך חשבון נפש, וכן מאז שנת 2008, עת החל להשתלב בהליכי טיפול שונים, כמסע שיקום איטי ושבירי בו הנאשם לראשונה התמודד עם דפוסי אישיותו ללא סם. עורכת חוות הדעת סבורה כי על אף שהנאשם לא השלים את תהליך השיקום במהלך השנים, בכל ניסיון שכזה מגלה תובנות ורוכש כלים טיפוליים להמשך התמודדות.

עורכת חוות הדעת טוענת כי הנאשם נמצא בשלב רביעי, מתוך שישה שלבים, של תהליך שינוי - שלב הפעולה בו האדם מתחיל לעשות צעדים אקטיביים ליצירת השינוי, וכי יש להתייחס לחזרתו לסמים כחלק בלתי נפרד מהתהליך ולא ככישלון הטיפול. זאת בשים לב למחקרים והניסיון בשטח המלמדים כי המלחמה בהתמכרות היא התמודדות יומיומית שמלווה בכישלונות חוזרים ונשנים.

לדעת עורכת חוות הדעת, טיפול בין כתלי הכלא, בשל מאפייניו והסביבה בה הוא מתקיים, לא יתן את המענה הטיפולי לו זקוק לנאשם, בעוד קהילה טיפולית, בה יש טיפול ארוך טווח ואינטנסיבי במישורים רבים, לצד קשר ארוך טווח עם גורמי הטיפול, גם לאחר סיומו, וההדרגתיות בטיפול - יתנו מענה כולל לצרכי הטיפוליים של הנאשם יגבירו את הסיכויים להצלחת הטיפול, ייתנו מענה לבעיית ההתמכרות ויצמצמו את הסיכון להתנהלות עוברת חוק.

4. משהתבקשה התייחסות שירות המבחן לחוות דעת ההגנה, **בתסקיר מיום 07/09/22** חזר שירות המבחן על התרשמותו מהנאשם ועל ניסיונות העבר שלא צלחו, וציין כי חוות הדעת מטעם ההגנה הועברה לעיונו. עוד צוין כי נערכה שיחה נוספת עם הנאשם, במסגרתה שב על בקשתו להשתלב בקהילה טיפולית, וזה טען כי משתתף באופן קבוע במפגשי NA ואף פנה בבקשה להשתלב בטיפול הכנה לגמילה אך כי זה טרם אושר על ידי הדרגים הפיקודיים. מהגורמים הטיפוליים בשב"ס עלה כי הנאשם משולב במדרשה, מנהל סדר יום תקין, נמצא בקשר מעקבי עמם, ואכן ביקש להשתלב בטיפול, אליו התקבל, אך זה טרם אושר.

עוד צוין בתסקיר כי אחותו של הנאשם, שבעבר הביע נכונות לחתום ערבות על הנאשם, מסרה כי אין באפשרותה כיום לקבל על עצמה את תפקיד המפקחת המגבה בשל מחויבויותיה האישיות.

שירות המבחן העריך כי על אף המוטיבציה הגבוהה אשר מביע הנאשם, ניסיונותיו להשתלב בטיפול אף במסגרת המעצר, הכרתו בחומרת מצבו ולקיחת האחריות על מעשיו, לאור גורמי הסיכון, ובהם חומרת מעשיו, הסיכון הגבוה הנשקף ממנו אשר תוצאותיו עלולות להיות חמורות, והיעדר ערב מגבה משמעותי וסמכותי במקרה זה - אין אפשרות להמליץ על טיפול מחוץ לכותלי בית הסוהר.

טענות הצדדים

5. ב"כ המאשימה עתר לאמץ את עמדת שירות המבחן משני טעמים -

ראשית, נוכח מעמדו המיוחד של תסקיר שירות המבחן אל מול חוות דעת פרטית, תוך הפנייה לפסיקה של בית המשפט

העליון אשר קובעת כי יש להעדיף את המלצות שירות המבחן, המהווה ידו הארוכה של בית המשפט, על פני חוות דעת פרטיות ממומנות.

שנית, מבחינה מהותית, בשל הערכת הסיכון הגבוהה של הנאשם, שאיננה שנויה במחלוקת, לצד ניסיונות טיפול משמעותיים בהם לקח חלק בעבר, שלא מנעו חזרה לשימוש בסמים וסיכון של החברה תחת השפעתם, לצד המלצת שירות המבחן - צריכים להוביל למסקנה כי כל עוד אין הפחתה במסוכנות במסגרת טיפול גמילה ארוך טווח בכלא אין מקום לשחררו לחלופה.

6. ב"כ הנאשם ביקש לאמץ את המלצת חוות הדעת הפרטית ולאפשר לנאשם לעבור ראיון קבלה בקהילה טיפולית.

ב"כ הנאשם לא חלק על חומרת מעשיו ומסוכנותו של הנאשם, אך סבר כי לאור המוטיבציה הכנה של הנאשם, השינוי בעמדותיו, הכנות בה ציין שבעבר התקשה לוותר על אורח חייו העברייני והשימוש בסם, פרקי הזמן הממושכים בהם התמיד בעבר במסגרות טיפוליות ובניקיון מסמים, לצד העובדה כי המסגרת המוצעת היא מסגרת סגורה ומפוקחת והאינטרס הציבורי שבשיקומו - יש לאפשר ניסיון טיפולי ארוך טווח ואינטנסיבי שיש סיכוי להצלחתו.

הנאשם הוסיף ופרט את הנסיבות האישיות אשר הובילו אותו לביצוע העבירות, טען כי לא היה כן "עד הסוף" בהליך הטיפול בעבר, וכי כיום מבין שאם לא יסייע לעצמו - אף אחד אחר לא יעשה זאת עבורו, ולכן המוטיבציה שמביע כעת היא כנה.

דין והכרעה

7. לאחר ששמעתי בקשב רב את טענות ב"כ הצדדים ואת הנאשם עצמו, עיינתי בחוות הדעת השונות ובחנתי את החוק והפסיקה הרלבנטיים - באתי לכלל מסקנה כי יש להעדיף את עמדת המאשימה ולדחות את בקשת ההגנה.

8. כידוע, לתסקיר שירות המבחן המוגש בהתאם להוראת החוק, ישנו מעמד עדיף על פני חוות דעת פרטיות, והגם שהוא מהווה המלצה בלבד, הרי שככלל לא ימהר בית המשפט לסטות מהמלצה של שירות המבחן מבלי נימוק משמעותי.

וכדברי בית המשפט העליון: "ככלל יש להעדיף את חוות דעת שירות המבחן, כגורם מקצועי ממלכתי, על פני חוות דעת של מומחה פרטי" (בש"פ 2076-19 מדינת ישראל נגד אבו רקייק (20/03/19)).

אמירה זו של בית המשפט העליון אמנם נאמרה במסגרת הליך מעצר אך הדברים נכונים גם למקרה שלפניי, שכן בפועל התסקיר לעונש וחוות הדעת הפרטית בחנו אפשרות לשלב הנאשם בקהילה טיפולית כחלופה למעצרו.

מעבר למעמדו המועדף של תסקיר שירות המבחן על פני חוות דעת פרטית, הרי שגם לגופו של עניין המלצת שירות המבחן במקרה דנן היא נכונה יותר, שכן לאחר בחינה מעמיקה של כלל השיקולים סבורני כי הסיכון המשמעותי הנשקף

לחברה מצד הנאשם והעדר הפחתה במסוכנותו, על אף הרצון שמביע הנאשם להשתלב בטיפול - איננו מאפשר לשחררו לחלופה גם אם מדובר בקהילה טיפולית סגורה, ואנמק:

9. עסקין בנאשם יליד 1973 אשר הורשע בביצוע 2 עבירות שוד בנסיבות מחמירות לצד עבירות נלוות.

מדובר בשני מעשים שנעשו בסמיכות זמנים, לאחר תכנון מוקדם, שבמסגרתו הצטייד הנאשם בסכין לצורך הטלת מורא על קורבנות העבירה, וכן בכפפות ובמסיכת סקי לצורך טשטוש ראיות, ובתיק - לצורך איסוף הרכוש הגנוב.

הנאשם לא הסתפק בביצוע שוד בקיוסק בעיר, תוך שהוא מטיל אימה ופחד על המוכר והנוכחים בחנות בהציגו את הסכין ותוך שהוא לוקח מהמקום אלפי שקלים ועשרים חפיסות סיגריות, אלא הגדיל לעשות ושדד אזרח תמים, שכל חטאו היה שהעלה את הנאשם לרכבו כדי להסיעו כטרמפיסט ולעשות עמו חסד.

גם כאן עשה הנאשם שימוש בסכין. בשונה מטענת הנאשם לפיה לא הוציא את הסכין "על" הנהג **(עמוד 21 שורה 29)**, מעובדות כתב האישום המתוקן בו הודה עולה כי על אף שאמר לנהג שהוא מבקש שלא לפגוע בו - הנאשם הוציא את הסכין בפני הנהג ובכך אף גרם למנוסת הנהג מהמקום **(סעיף 9 לעובדות כתב האישום המתוקן)**.

גם כאן, הנאשם לא הסתפק במנוסת הנהג - אלא אף הורה לו להותיר את הטלפון הנייד ברכב, ואף נטל 17,500 ₪ שנתרו ברכב עם מנוסת הנהג מהרכב.

התכנון שקדם לאירוע, הערכות הנאשם לביצוע העבירות, כמו גם התנהגותו במהלך האירועים, כמפורט, מלמדים על תכנון של האירוע, שאינו עולה בקנה אחד עם טענת הנאשם בדיון לפיה פעל מתוך "**איבוד שפיות**" **(עמוד 21 שורה 30)**.

אין מחלוקת בין הצדדים כי מעשיו של הנאשם בוצעו על רקע התמכרות הנאשם לסמים וכי עת הנאשם מצוי ב"קריז" הוא מתנהג באופן המסכן באופן משמעותי את הציבור.

הדברים נלמדים הן מתיאור עובדות כתב האישום שלעיל, הן מעברו הפלילי של הנאשם ואף מחוות הדעת השונות - הן מתסקיר שירות המבחן שהעריך מסוכנות גבוהה מצד הנאשם והן מחוות דעת ההגנה **(סעיף 47)** וכפי שהנאשם אף העיד על עצמו.

זאת ועוד, כפי שפורט בהרחבה לעיל, מאז שנת 2008 השתלב הנאשם במסגרות שונות של גמילה מסמים - בין אם בתוך כותלי בית הסוהר ובין אם במסגרת קהילה סגורה או בקהילה, אך בפועל רמת המסוכנות שלו לא פחתה, גם לאחר ששהה בטיפול במשך פרקי זמן ארוכים, שכן לאחר מכן שב והמשיך בביצוע עבירות המסוכנות באופן משמעותי את הציבור.

לא זו אף זו, כעולה מתסקיר שירות המבחן, מחוות הדעת הפרטית ואף מדבריו של הנאשם, על אף שבעבר שולב

במסגרות גמילה שונות ועל פניו היה נראה כי משתף פעולה בהליכי הטיפול - במהלך הטיפול עצמו, השינוי היה בעיקר מן הפה אל החוץ שכן בפועל לא באמת הצליח לבחור להיפרד מעולם הסמים **(סעיף 16 ו-19 לחוות הדעת ועמוד 21 לפרוטוקול שורות 20-21)**.

ודוק, הגם שהנאשם מביע רצון עיקש להשתלב פעם נוספת בהליך גמילה, על אף טענתו במעמד הדיון כי מבין חומרת מצבו ולוקח אחריות על מעשיו - הוא בחר להעביר אחריות למצבו לכדורים שקיבל באישפוזית בה השתלב טרם מעצרו **(עמוד 21 שורות 31-32)** ואף ניסה למזער מחומרת מעשיו כפי שפירטתי לעיל.

דברים אלה של הנאשם מעידים כי הליכי הטיפול הקודמים, בהם לכאורה לקח חלק פעיל, לא הובילו אפילו ללקיחת אחריות מלאה על מצבו - שזהו הבסיס הראשוני ליכולת בית המשפט ליתן אמון במסגרת שחרור לחלופה בכלל, ובוודאי שלהחלטה לשחרור של נאשם כדוגמת נאשם זה שמסוכנותו גבוהה והסיכון הנשקף ממנו לציבור משמעותי.

10. סוף דבר, בשוקלי את עילת המעצר המובהקת בעניינו של נאשם זה, מסוכנותו לציבור, הליכי הטיפול הרבים והמגוונים שעבר ואשר לא הובילו להפחתה במסוכנותו עד היום, לצד התרשמותי כי הנאשם עדיין מתקשה לקחת אחריות מלאה על מעשיו ועל הליך הטיפול שנדרש ממנו - באתי לכלל מסקנה כי אין מקום לבחון במקרה דנן שילוב הנאשם בקהילה טיפולית סגורה מחוץ לכותלי בית הסוהר.

11. משכך, אני מורה כי במועד הדיון הקרוב שנקבע בתיק דנן ישמעו טיעוני ב"כ הצדדים לעונש.

ההחלטה תומצא לצדדים.

ניתנה היום, כ"ה אלול תשפ"ב, 21 ספטמבר 2022, בהעדר הצדדים.